

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Μάρτιος 2006)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο Κ. Καραμανλής στην ομιλία του για την αναθεώρηση του Συντάγματος την 17η Ιανουαρίου 2006 στην κοινοβουλευτική ομάδα της Νέας Δημοκρατίας έθεσε, μεταξύ άλλων, ζήτημα αναθεώρησης του άρθρου 24. Ο Πρωθυπουργός ανέφερε σχετικά: «Σε ό,τι αφορά το περιβάλλον, στόχος είναι η αποτελεσματική προστασία και η αναβάθμισή του. Σημειώνω ότι η επείγουσα ανάγκη χωροταξικού σχεδιασμού επιβάλλει τη σύνδεση της χρήσης των δασικών εκτάσεων με το αντίστοιχο σχέδιο και, κατ' επέκταση, τη συνταγματική ρύθμιση της δυνατότητας αυτής. Τα αποδεικτικά στοιχεία για το χαρακτηρισμό των δασικών εκτάσεων θα πρέπει να ανάγονται στο χρόνο που άρχισε η εφαρμογή του Συντάγματος, δηλαδή το 1975, ώστε να είναι πρόσφατα και να αποτυπώνουν την πραγματική εικόνα του δασικού πλούτου της Χώρας».

Επίσης, επισήμανε την ανάγκη να εξομοιωθούν οι περιορισμοί που επιβάλλονται στην ιδιοκτησία για πολεοδομικούς σκοπούς με απαλλοτρίωση. Στενά συνυφασμένη με την προστασία του περιβάλλοντος είναι και η προτεινόμενη καθιέρωση Συνταγματικού Δικαστηρίου και η αναδιάρθρωση της Δικαιοσύνης. Τα περιβαλλοντικά κρίσιμα σημεία που προβάλλουν για την αναθεώρηση του Συντάγματος συνθέτουν έτσι, άμεσα ή έμμεσα, μια σχετικά ευρεία ατζέντα που υπερβαίνει κατά πολύ τους ορισμούς του άρθρου 24.

Από τη διατύπωση των παραπάνω σημείων της ομιλίας του Πρωθυπουργού δεν είναι πάντοτε εύκολο να διευκρινιστούν τα επιμέρους θέματα, στα οποία επικεντρώνεται το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης και ιδίως η κατεύθυνση προς την οποία θα κινηθεί η αναθεώρηση του Συντάγματος. Η προσεκτική ανάγνωσή της επιτρέπει πάντως το συμπέρασμα ότι οι δασικές εκτάσεις αποτελούν το «προνομιακό» αντικείμενο της πρότασης. Σταθερή επιδίωξη της Κυβέρνησης είναι έτσι να εξαιρεθούν από τη συνταγματική προστασία των δασών όσες δασικές εκτάσεις έπαυσαν πριν από το 1975 να διαθέτουν τα γνωρίσματα που δικαιολογούν το

χαρακτηρισμό.

Περισσότερο σαφής είναι η εξομοίωση των ρυμοτομικών βαρών με την απαλλοτρίωση και την υπαγωγή τους στις συναφείς εγγυήσεις του άρθρου 17 Συντ., ενώ αρνητικές κατ' αρχήν επιπτώσεις θα έχει η αναδιοργάνωση της Δικαιοσύνης με την ίδρυση Συνταγματικού Δικαστηρίου για την προστασία του περιβάλλοντος. Απτή προβάλλει η προοπτική να αποδυναμωθούν, υπό τη μια ή την άλλη εκδοχή, οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας, ιδιαίτερα του Ε΄ Τμήματος, και να αμβλυθούν οι θέσεις που έχει διαμορφώσει το Δικαστήριο σε πολλά κρίσιμα ζητήματα.

Η Κυβέρνηση φαίνεται ότι ξέχασε γρήγορα την τραυματική εμπειρία της σχετικής συζήτησης το 2000. Ξέχασε επίσης ότι είχε αντιταχθεί στην αναθεώρηση του άρθρου 24. Αξίζει λοιπόν να την ανασύρουμε στη μνήμη μας. Η Κυβέρνηση είχε τότε αναγκαστεί, υπό την πίεση και την πειθώ ιδίως της κοινωνίας των πολιτών, να διαφοροποιήσει ή να εγκαταλείψει ορισμένες προτάσεις της. Αξίζει να σημειωθεί μάλιστα ότι η κινητοποίηση των περιβαλλοντικών οργανώσεων οδήγησε στον εμπλουτισμό του άρθρου 24 με ευπρόσδεκτες ρυθμίσεις (Για τη σχετική συζήτηση βλ. *Γ. Παπαδημητρίου* (επιμ.) Το άρθρο 24 του Συντάγματος μετά την αναθεώρησή του. Πρακτικά Ημερίδας, Αθήνα-Κομοτηνή 2002).

Παρά τις εντυπώσεις που καλλιεργούνται, κάποτε μάλιστα επιτηδείως, η κακή κατάσταση του περιβάλλοντος δεν είναι δυνατόν να αποδοθεί στο Σύνταγμα ούτε στην αυστηρή, ορισμένες φορές, νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η ευθύνη ανήκει πρωτίστως στην Κυβέρνηση και τη Διοίκηση. Τα προβλήματα εντείνονται διαρκώς με την παράλειψη της πρώτης να διαμορφώσει περιβαλλοντική πολιτική και τις αβελτηρίες και τις αδυναμίες της δεύτερης. Είναι λοιπόν λάθος να πιστεύουμε ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος θα μπορούσε να συμβάλλει στην αντιμετώπισή τους.

Για να γίνω περισσότερο σαφής. Σε τι έφταιξε το Σύνταγμα που δεν προωθήθηκε η χωροταξική αναδιάρθρωση της χώρας, η πολεοδομική ανασυγκρότησή της, η ανάδειξη των δασών ως εθνικού πλούτου, η σύνταξη δασολογίου, η προστασία ευαίσθητων οικοσυστημάτων και η προστασία των μνημείων; Δεν είναι όλοι οι παραπάνω σκοποί πρωταρχικό μέλημα κάθε σύγχρονης Πολιτείας; Δεν αντιστοιχούν σε σαφείς επιταγές του Συντάγματος; Η απάντηση στα δύο παραπάνω ερωτήματα δεν μπορεί να είναι παρά καταφατική. Περισσότερο παρά ποτέ λοιπόν προβάλλει ως

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

επίκαιρο πρόταγμα και διακύβευμα όχι η αναθεώρηση του περιβαλλοντικού Συντάγματος αλλά η προώθηση μιας σύγχρονης, αξιόπιστης και συνεκτικής περιβαλλοντικής πολιτικής για την πραγμάτωσή του.